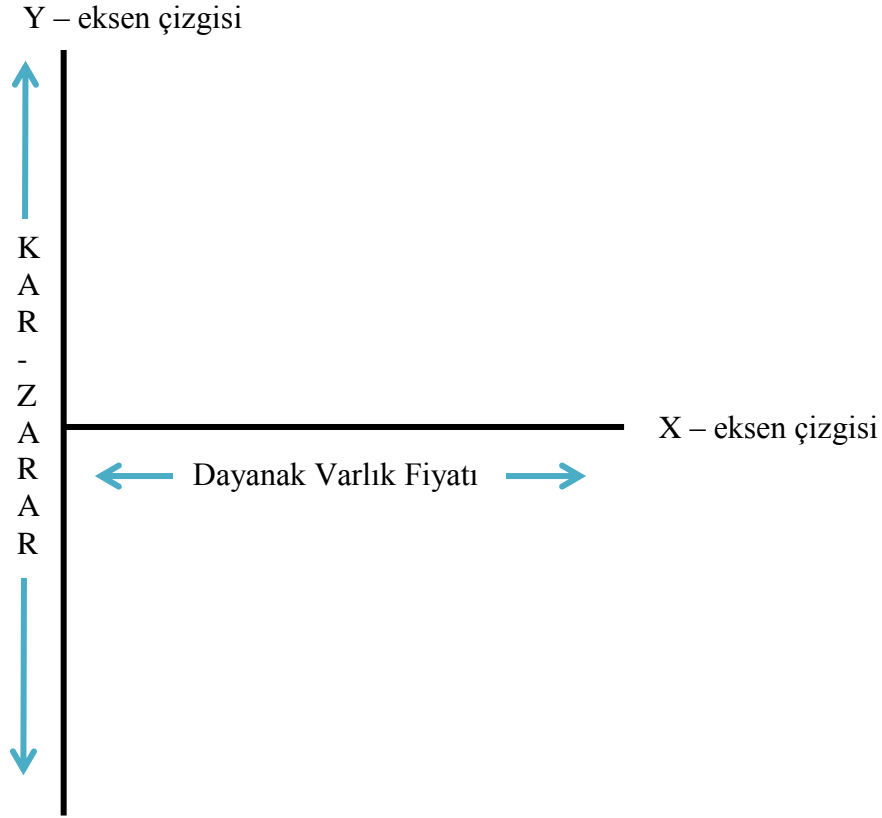

KAR / ZARAR GRAFİKLERİ

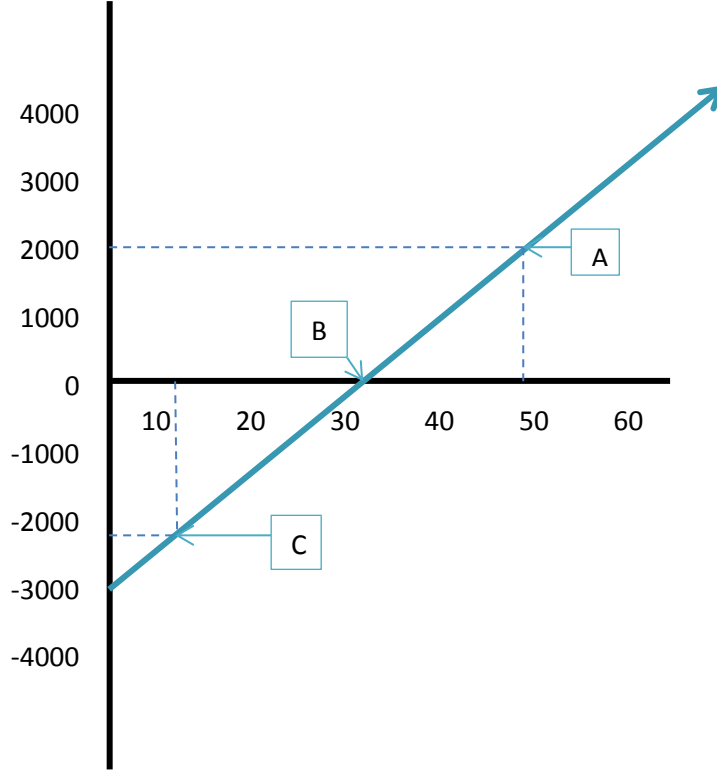
EKSEN ÇİZGİLERİ

- Y eksen çizgisi elde edilen kar veya zararı gösteren eksendir.
- Y eksen çizgisinde bulunup X eksen çizgisinin üst kısmında kalan her nokta “**kar**”ı ifade eder.
- Y eksen çizgisinde bulunup X eksen çizgisinin alt kısmında kalan her nokta “**zarar**”ı ifade eder.
- X eksen çizgisi dayanak varlık fiyatını ifade eder. Dayanak varlık fiyatları sıfırdan küçük olamayacağı için teorik olarak sıfırdan başlar.

KAR/ZARAR GRAFİKLERİ NEDEN YARARLI?

Kar/zarar grafikleri opsiyon stratejilerinin farklı fiyatlardaki sonuçlarını gösterir. Bu grafikler, belirli bir strateji için olası kar veya zararı anlamaya yardımcı olur. Bu grafikler aynı zamanda stratejilerin adlandırılmasında da kullanılır. Örneğin, “kelebek stratejisi” kar/zarar grafiği kelebek şekline benzediği için bu şekilde adlandırılmıştır.

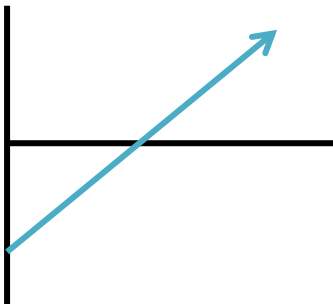
Örnek: Spot Piyasada 100 Adet Payda Uzun Pozisyon

100 adet payda alınan uzun pozisyonun olası kar/zarar grafiğini incelemek farklı opsiyon stratejilerinin grafiklerini anlamak için yardımcı olacaktır. Bir adedi 30 TL olmak üzere 100 adet pay alınması grafikte B noktasını ifade eder. Payın fiyatı 50 TL olduğunda ise 2000 TL kar elde ederek grafikte A noktasına gelmiş oluruz. Eğer pay fiyatı 20 TL düşerek 10TL'ye gerilerse 2000 TL zarar ederek grafikte C noktasına gelmiş oluruz. Pay fiyatı en fazla düşerek 0 TL olursa 3000 TL zarar edilir. Bu sebeple grafikteki mavi çizgi Y-ksen çizgisinde -3000'de son bulmaktadır.

Teorik olarak, pay fiyatı için üst limit bulunmamaktadır. Mavi çizgi grafiğin sağ üstünden sonsuza kadar devam edebilir çünkü pay fiyatı teorik olarak sonsuza kadar artabilir. Bu örnekte karda ya da zararda önemli etkileri bulunabilecek olan komisyon ya da aracılık ücretleri dahil edilmemiştir.

Sonuç olarak payda uzun pozisyon için olası kar/zararı aşağıdaki grafikte gösterebiliriz:

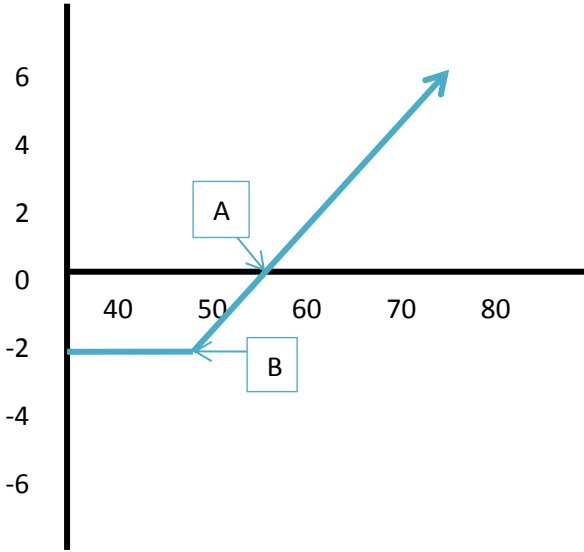
OPSİYONDA UZUN POZİSYON

Alım Opsiyonunda Uzun Pozisyon

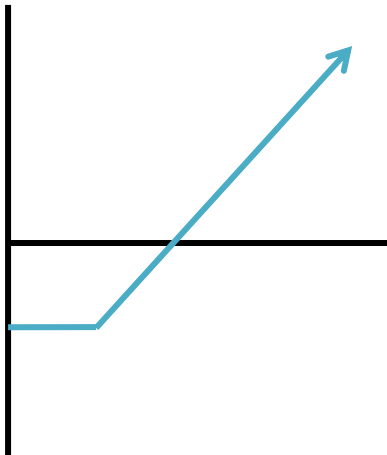
Opsiyonda uzun pozisyon için kar/zarar grafiğine baktığımızda, farklı pay fiyatlarında stratejinin nasıl çalıştığını anlayabiliriz.

2 TL primi olan 50 TL kullanım fiyatlı alım opsiyonunda uzun pozisyon alındığında, maksimum risk opsiyon primi olan 2 TL kadar olmaktadır. Bu yüzden aşağıda verilen grafikteki mavi çizgi Y- eksen çizgisinde -2'ye son bulmaktadır.

Alım opsiyonunda uzun pozisyon alan yatırımcı dayanak varlığın piyasa fiyatı opsiyonun kullanım fiyatından (50 TL) daha yukarıya çıktığında opsiyonu kullanır. Vade sonunda, dayanak varlık fiyatı 50 TL ise, alım opsiyonu kullanılmaz ve opsiyon primi olan 2 TL kadar zarar edilir. Bu durum grafik üzerinde B noktası ile ifade edilmiştir. Dayanak varlık fiyatı 52 TL olduğunda kar veya zarar olmaz. Kar veya zararın 0 olduğu bu durum ise grafikte A noktası ile gösterilmiştir. Dayanak fiyatı 52 TL'den daha yukarı çıktığında kar elde edilir.

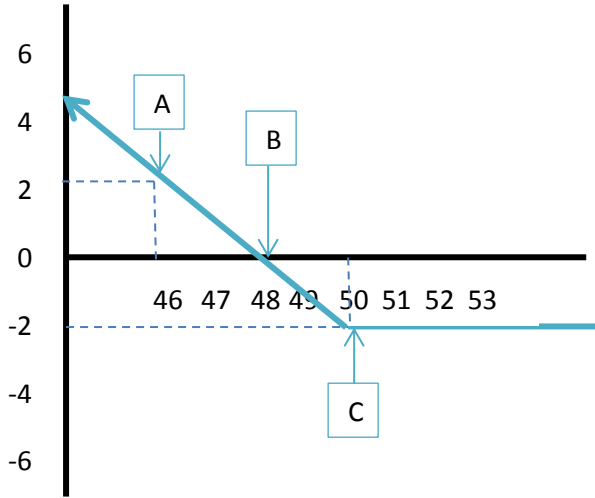

Alım opsiyonunda uzun pozisyon alındığında kar/zarar grafiği aşağıdaki gibi olmaktadır:

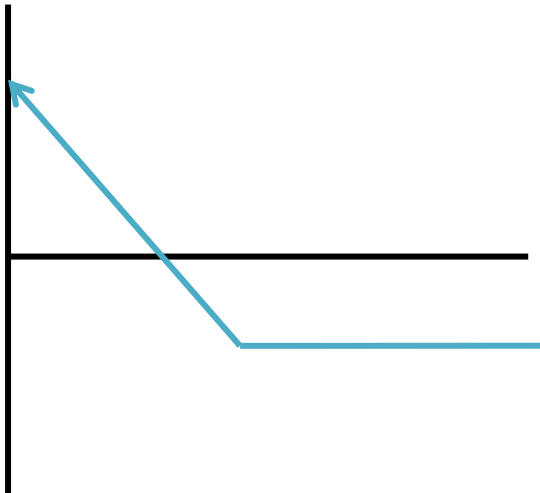

Satım Opsiyonunda Uzun Pozisyon

2 TL primi olan 50 TL kullanım fiyatlı satım opsiyonunda uzun pozisyon alındığında, maksimum risk uzun pozisyon alınan diğer opsiyon stratejilerinde olduğu gibi opsiyon primi kadar olmaktadır. Satım opsiyonunda uzun pozisyon alan yatırımcı dayanak varlığın fiyatı opsiyonun kullanım fiyatından daha aşağılara düştüğünde opsiyonu kullanır. Dayanak varlık fiyatı 48 TL'ye gerilediğinde kar veya zarar elde edilmez. Bu durumda yatırımcı opsiyon için ödediği primi geri kazanmış olur. Bu durum grafikte B noktası ile ifade edilmiştir. Dayanak varlık fiyatı 46 TL'ye gerilediğinde, opsiyon kullanılır ve 2 TL ($50 - 46 = 4$, $4 - 2 = 2$) kar elde edilir. Bu durum grafikte A noktası ile ifade edilmiştir. Dayanak varlık fiyatı opsiyon kullanım fiyatı ile aynı seviyede olduğunda ise yatırımcının zararı ödediği opsiyon primi kadar olur. Grafikte C noktası ile gösterilen durumda, dayanak varlık fiyatı 50 TL iken yatırımcının zararı 2 TL'dir.

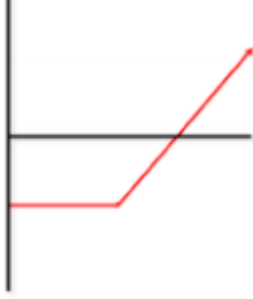

Satım opsiyonunda uzun pozisyon alındığında kar/zarar grafiği aşağıdaki gibi olmaktadır:

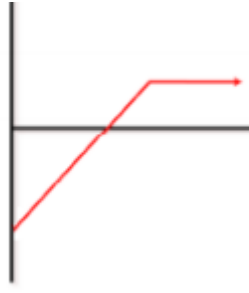

Aşağıda sıkça kullanılan opsiyon stratejilerini ve onların kar/zarar grafiklerini bulabilirsiniz:

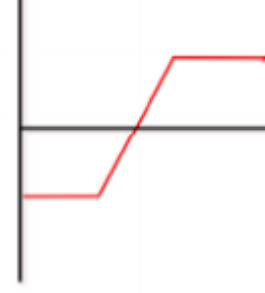
Uzun Pozisyonlu Alım Opsiyonu (Long Call)

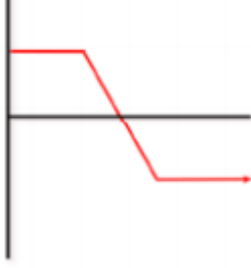
Korunmalı Alım Opsiyonu (Covered Call)

Boğa Yayılma Stratejisi (Bull Call Spread)

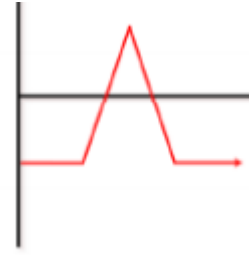
Ayı Yayılma Stratejisi (Bear Put Spread)

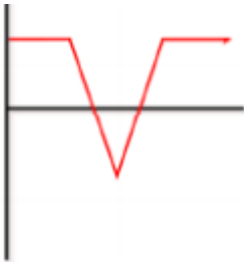
Uzun Pozisyonlu Satım Opsiyonu (Long Put)

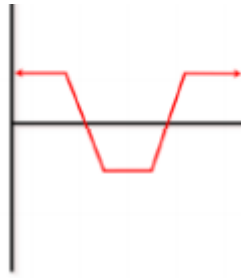
Kelebek Stratejisi – Uzun Pozisyon (Long Call/Put Butterfly)

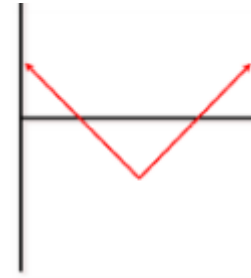
Kelebek Stratejisi – Kısa Pozisyon (Short Call/Put Butterfly)

Akbaba Stratejisi (Iron Condor)

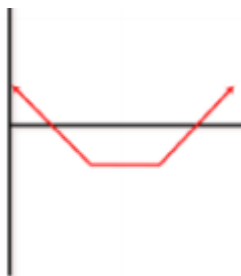
Uzun Pergel Stratejisi (Long Straddle)

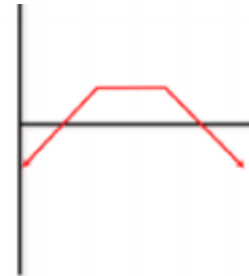
Kısa Pergel Stratejisi (Short Straddle)

Uzun Çanak Stratejisi (Long Strangle)

Kısa Çanak Stratejisi (Short Strangle)

Kullanım Yetkisi Ve Uyarı

Bu kitapçık/sunum/broşür, Borsa İstanbul A.Ş. tarafından bilgilendirme amacı ile hazırlanmıştır. İşbu kitapçıkta/sunumda/broşürde yer alan bilgiler, herhangi bir yatırım aracının alım-satım teklifi, tavsiyesi veya getiri vaadi olarak yorumlanamaz.

Bu kitapçıkta/sunumda/broşürde yer alan bilgilere dayanılarak üçüncü kişiler tarafından alınacak yatırım ya da benzeri kararların sonucunda bir zarar doğması halinde Borsa İstanbul A.Ş. hiçbir şekilde sorumlu tutulamaz.

Burada yer alan bilgiler, Borsa İstanbul A.Ş. tarafından güvenilir olduğuna inanılan kaynaklardan alınmış olmakla beraber, Borsa İstanbul A.Ş. tarafından, bu bilgilerin doğru, güncel, güvenilir, eksiksiz veya hatasız olduğuna dair bir açıkça veya zımnen beyanda veya taahhütte bulunmamaktadır.

Şüpheye mahal vermemek adına, Borsa İstanbul A.Ş.'nin söz konusu kaynakları kullanmasından dolayı üçüncü kişiler tarafından yöneltilen herhangi bir hak veya iddia olması halinde Borsa İstanbul A.Ş.'nin herhangi bir sorumluluğu bulunmamaktadır.

Borsa İstanbul A.Ş., söz konusu bilgileri, bu bilgilerin sebep olduğu, bu bilgilerin kullanımından kaynaklanan veya bu bilgilere dayanan, doğrudan veya dolaylı, dolayısıyla ya da fiili hiç bir zarar veya kayıptan dolayı, Borsa İstanbul A.Ş.'ye hiçbir şekilde sorumluluk veya yükümlülük yüklenmemesi yönündeki açık şartı ile yayınlamaktadır ve bu şartı, söz konusu bilgileri kullanan herkes kabul etmiş sayılacaktır.

Borsa İstanbul A.Ş., insan hatası ve/veya teknik hatalar veya sair etkenlerin doğması ihtimali karşısında, kendisinin veya bilgi sağlayıcının yapabileceği hiçbir hata veya ihmalden sorumlu değildir.

İşbu kitapçığın/sunumun/broşürün 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'ndan doğan tüm mali haklar ve diğer mevzuatlardan doğan sınıai haklar Borsa İstanbul A.Ş.'ye aittir. Şüpheye mahal vermemek adına, üçüncü kişilerin fikri hak iddiaları karşısında Borsa İstanbul A.Ş.'nin, üçüncü kişiler tarafından yöneltilen herhangi bir hak veya iddia olması halinde herhangi bir sorumluluğu bulunmamaktadır.

İşbu kitapçığın/sunumun/broşürün tüm hakları Borsa İstanbul A.Ş.'ye ait olup, içerdiği bilgiler, Borsa İstanbul A.Ş.'nin önceden yazılı izni olmaksızın, kısmen veya tamamen, hiçbir surette kopyalanamaz, ifa edilemez, dağıtılamaz, kiralanamaz, çoğaltılamaz, alt lisans verilemez, değiştirilemez, sonraki kullanımlar için depolanamaz ve benzeri işlemlere tabi tutulamaz. Borsa İstanbul A.Ş.'nin tüm imajları Tescilli Hizmet Markası'dır ve Borsa İstanbul A.Ş.'nin önceden yazılı izni olmaksızın ticari amaçlar için kullanılamaz.

Bu dokümanda kullanılan içeriğin bir kısmı, Türkiye'deki düzenlemeler çerçevesinde menkul kıymetler veya türev araçlarla ilgili faaliyet göstermek üzere lisans sahibi olmayan ya da lisanslı türev araçlar borsası veya takas kurumu olarak yetkilendirilmemiş üçüncü taraflardan lisansla alınmıştır. Dokümanda kullanılan içerik sadece eğitim amacıyla oluşturulmuştur. Bu kapsamda, içerikteki bilgiler herhangi bir türev araç, menkul kıymet veya finansal aracı alıp/satma veya yatırım tavsiyesi olarak değerlendirilmemelidir. Dokümanın içeriği herhangi bir türev araç, menkul kıymet veya finansal aracın alım satımını teşvik etmez veya hukuki düzenlemeler kapsamında belirlenmiş herhangi bir aracılık faaliyetini tavsiye etmez. Kullanılan içerik herhangi bir türev araç borsasının alım-satım sisteminde işlem görmekte olan ürünlerde işlem yapmayı veya türev araçlara ilişkin takas işlemlerinin herhangi bir türev araç takas kurumunun takas sistemi içerisinde yapılmasını teşvik etme amacı taşımamaktadır. Opsiyon sözleşmeleri riskli araçlar olup tüm yatırımcılara uygun değildir. Opsiyon sözleşmelerine yatırım yapmak isteyen yatırımcılar yasal olarak kurulup lisans almış olan yerel türev araç borsalarına/takas kurumlarına başvurmalıdır.